

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Vluchtelingen in Nederland [p.4]

Gereformeerde Gemeente Ede

14/01/2016
jaargang 94

nr **16**

Nadat enkele gezinnen de plaatselijke Gereformeerde Kerk hebben verlaten, ontstaat er in 1915 in Ede een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Veenendaal. Een jaar later neemt men een nieuw kerkje aan het Bettekamperpad in gebruik. Op 3 maart 1933 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. In 1953 sluit de gemeente zich echter aan bij de

Gereformeerde Gemeenten in Nederland. In 2004 ontstaat er in Ede opnieuw een Gereformeerde Gemeente. Aanvankelijk worden de kerkdiensten in de 'Noorderkerk' en de 'Nieuwe Kerk' gehouden. In 2013 betreft men echter een nieuw kerkgebouw (met 1000 zitplaatsen) aan de Lunterseweg. Momenteel is de gemeente vacant. Het aantal leden en doopliden bedraagt 1026.

Onderwijs voor ouders in nood

We ontmoeten in Markus 9 een radeloze vader. Nergens kan hij hulp vinden voor zijn jongen, die lijdt aan een vorm van epilepsie, die zich vooral openbaarde bij wassende of krimpende maan (Matth. 17:15). Van tijd tot tijd wordt hij getroffen door hevige toevallen. Dan stort hij bewusteloos neer. Hevige krampen laten hem stuiptrekken. Daarbij komt nog dat hij ook van de duivel is bezeten. Soms werpt hij zich in het vuur of in het water.

Brengt hem tot Mij
Markus 9:19

De duivel overheerst hem van tijd tot tijd. Hij kan niet spreken. Kortom, hij verkeert in diepe ellende. Zijn vader peilt de diepe nood van zijn kind. Hij doet een beroep op de discipelen van de Heere Jezus om de duivel uit te werpen, maar zij kunnen het niet.

Deze jongen is een beeld van het verwoestende werk dat de satan doet in het leven van ieder mens. We zijn niet bezeten, maar verkeren wel onder de macht van de vorst der duisternis. 'Die de zonde doet, is uit de duivel (1 Joh. 3:8)'. In het paradijs hebben we onszelf aan hem uitgeleverd. Hij heeft onze ondergang op het oog. We lopen door de zondeval aan zijn met fluweel beklede leiband. Het doopformulier geeft aan, dat wij en onze kinderen aan allerhande ellende, ja aan de *verdoemenis* zelf onderworpen zijn. Zo erg is het met ons en onze kinderen van nature.

Geestelijke nood

Ieder ouderpaar weet dat kinderen veel ellende, tegenslag en beproeving in hun leven kunnen meemaken. Maar beseffen we de geestelijke nood van onszelf en onze kinderen? Laat het diepzware woord *verdoemenis* u wakker schudden. Ieder mens, ook onze lieve kleine in de wieg, is van huis uit een slaaf der zonde. Zonder *wedergeboorte* kunnen we het Koninkrijk van God niet zien of binnengaan. Hebt u reeds ogen ontvangen om de geestelijke nood van uw kinderen te zien? Erkent u die nood wel krachtens

ds. M. Golverdingen,
Dordrecht

uw opvoeding bij het Woord, maar houdt hun eeuwig heil u niet bezig? Ziet u niet, dat we van nature in de greep van zonde en duivel zijn? Ziet u dat niet? Wie zegt bekeerd te zijn en geen werkzaamheden met zijn of haar kinderen heeft aan de troon der genade is zeker nog onbekeerd. Smeek toch om het ontdekkende licht van de Geest. Vraag om bekering en geloof. Dat geloof wordt in hart geplant in het uur der wedergeboorte. We zullen immers eerst onze eigen nood en die van onze kinderen grondig moeten verstaan. Anders is er geen behoefte aan redding door de Redder Jezus Christus. Als onze ogen geopend worden, zijn we even radeloos als de vader in deze geschiedenis. We kunnen niet voor God bestaan. Zijn heilig recht komt op ons aan. Ons hele leven veroordeelt ons. Wij en onze kinderen moeten behouden worden. Is er ontkoming? We horen het evangelie prediken zoals nooit eerder. De belofte begint te schitteren als een ster aan de donkere hemel zoals nooit tevoren. Er valt midden in onze nood licht op de weg der ontkoming in Christus. Maar... hoe krijg ik deel aan Hem? Hoe wordt mijn kind behouden? Dan wordt er een smeekgebed om ontferming en genade geboren.

In deze weg leidt de Heere Jezus ook de vader in deze geschiedenis in diepe nood. Hij vluchtte tot de Zaligmaker: 'En ik heb uw discipelen gezegd, dat zij hem - de duivel - zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekund. En Hij antwoordde hem en zeide: O ongelovig geslacht, hoelang zal Ik nog bij u zijn? Hoelang zal ik u nog verdragen? Brengt hem tot Mij (vs. 18b-19)'. De Heere verwijt de discipelen - gemachtigd om duivelen uit te werpen - hun gebrek aan geloof. Ze missen het vertrouwen in Gods almacht en daarom kan er geen wonder gebeuren. 'Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen (Hebr. 11:6a)'. Dat gebrek aan geloof is er ook bij de vader van de jongen. Op de bodem van zijn hart lag nog een kruimeltje geloof. Anders was hij nooit met zijn jongen tot Christus gegaan. Ongeloof en twijfel hadden hem overvleugeld. Door het onderwijs van Christus gaat hij zien hoe godonterend zijn ongelooft is. De Heere verbreekt door Zijn spreken zijn banden. Daar weten allen

In dit nummer

3 Het zaligmakend geloof [2]

8 Over schepping en evolutie [2]

10 Twijfel en zekerheid

- 2 Onderwijs voor ouders in nood
- 4 Vluchtelingen in Nederland [2]
- 5 Relatie wedergeboorte en geloof [1]
- 6 Drieslag [2]
- 7 Even maar...
- 9 Naschrift bij "Orgaandonatie en naastenliefde"
- 11 Het merg van het Evangelie
- 12 Het ABC van het geloof
- 13 Boekennieuws
- 13 Kerknieuws
- 14 Berichten
- 14 Kerkdiensten
- 20 Een 'lintje' voor ambtsdragers?

Het zaligmakend geloof [2]

die de Heere vrezen mogen iets van. U vertrouwd in de nood van uw leven met een volkomen hart, dat alleen Zijn macht u redden en bewaren zou. Zo nodigt de Heere hier de vader, ja Hij beveelt hem om in de weg van het geloof zijn jongen tot Hem te brengen: *Brengt hem tot Mij.*

Met dit woord gaat het licht op in deze donkere geschiedenis. De Heere Jezus Christus is gekomen om Zich over oude en jonge zondaren te ontfermen. De boze geest werd uitgedreven. De jongen werd door de Heere Jezus opgericht (vs. 25-28). Voor Hem zijn er geen hopeloze situaties. *Brengt hem tot Mij.* Zondaren krijgen te maken met een machtige Ontfermer en een gewillige Zaligmaker.

De blijvende opdracht

Ouders, de opdracht van de Heere Jezus strekt zich uit tot u allen. U kunt uw jongen of uw meisje, dat zijn of haar zondige gedrag openbaart, niet bekeren, maar Hij kan het. *Brengt hen tot Mij.* Uw kinderen zijn onderworpen aan de geestelijke dood. De kracht van de zonde is zo groot, dat geen mens ons daarvan kan verlossen. Misschien hebt u kinderen, die balanceren op de rand van de afgrond. U kunt ze niet meer aan de hand houden. Maar de Heere kan nog uitkomst geven. *Breng ze tot Mij.* Vergeet toch nooit, dat ouders altijd geroepen worden om een kind dat in geestelijke, psychische of lichamelijke nood verkeert, tot de Heere Jezus te brengen in de weg van het gebed. Misschien zegt iemand: Dat is het nu juist. Ik heb geen geloof om mijn kind tot Christus te brengen. Ik kan niet bidden zoals het behoort. Ik sta overal buiten. Maar dat ontslaat u geen moment van de heilige verplichting om uw kind de Heere te bevelen. 'Laat de kinderen tot Mij komen verhindert ze niet... (Markus 10:14)'. Ook met de nood van uw onbekeerde leven mag u tot Christus gaan. Op Golgotha heeft de Borg een volkomen gerechtigheid aangebracht voor ouders die alles verzondigd hebben. Hij heeft de gave van wedergeboorte en geloof verworven voor mensen, die geen geloof hebben. Hij wil dat geloof nog planten in zondaarsharten. Hij geeft het gebed. 'Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen (Ps. 81:11).

'Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt'.

Hebreeën 11:1

Immers, in hun strijd met de Remonstranten beleed de aloude Nederlandse Kerk met grote stelligheid: 'God dringt in tot de binnenste delen des mensen met de krachtvolle werking van Zijn wederbarende Geest; Hij opent het hart, dat gesloten is; Hij vermurwt dat hard is; besnijdt dat onbesneden is; in de wil stort Hij nieuwe hoedanigheden en maakt dat die wil, die dood was, levend wordt; die niet wilde nu metterdaad wil; die wederspanning was, gehoorzaam wordt. Hij beweegt en sterkt die wil alzo, dat hij als een goede boom vruchten van goede werken kan voortbrengen. En dit is die wedergeboorte, die vernieuwing; nieuwe schepping; opwekking uit de doden; en levendmaking, waarvan in de Schrift zo heerlijk gesproken wordt; dewelke God zonder ons in ons werkt. En deze wordt in ons niet teweeggebracht door middel van de uiterlijke predikatie alleen, noch door aanrading of dergelijke wijze van werking, dat wanneer nu God Zijn werk volbracht heeft, het alsdan nog in de macht des mensen zou staan wedergeboren of niet wedergeboren, bekeerd of niet bekeerd te worden. Maar het is een gans bovennatuurlijke; een zeer krachtige en tegelijk zeer zoete, wonderlijke, verborgene, onuitsprekelijke werking, dewelke naar het getuigenis der Schrift in haar kracht niet minder of geringer is dan de schepping of opwekking uit de doden.'

Laat toch aan deze leer der Waarheid onze ziel kleven, opdat wij niet met allerlei wind der leer worden omgevoerd. In de levendmaking des doden zondaars nu, in die wedergeboorte, plant God het waar zaligmakend geloof in de ziel in. En ziedaar het tweede, waarop met nadruk dient gewezen, *dit geloof verenigt de ziel met Christus*, en maakt haar Zijn weldaden deelachtig. Van het wezen des geloofs spreekt dan ook de catechismus in Zondag 7, 'dat het oprechte geloof alleen een zeker weten is, maar ook een hartelijk vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelium in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken zij, uit louter genade, alleen om de verdiensten Christi wille.'

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan overwinnaars"

Dienovereenkomstig zegt het Formulier om het Heilig Avondmaal te houden, dat hierin wij onszelf te beproeven hebben, niet alleen of wij ons vanwege onze zonden mishagen, maar ook of wij deze gewisse belofte Gods geloven, dat ons alleen om het lijden en sterven Jesu Christi wille al onze zonden vergeven zijn, en de volkomen gerechtigheid Christi ons als ons eigen toegerekend en geschonken zijn, ja zo volkomen alsof wij zelf in eigen persoon voor al onze zonden betaald en alle gerechtigheid volbracht hadden.'

(wordt vervolgd)

Vluchtelingen in Nederland [2]

Beschamend

Het was altijd nog ver van ons bed. Natuurlijk, we vonden het wel erg. Als de zoveelste aanslag in Israël had plaatsgevonden. Als Boko Haram talloze meisjes en vrouwen ontvoerde om hen als seks-slavinnen te gebruiken. Of toen de strijd in Syrië almaar meedogenlozer werd. Maar het was ver weg. We konden er over lezen onder het genot van een kop koffie. We aten er geen boterham minder om en gingen 's avonds weer rustig slapen. Nu komt echter de nood aan de man. En nu zijn we opeens heel beducht. We maken ons grote zorgen. Wat spreekt daaruit?

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Laten we maar eerlijk zijn. We denken het meest aan onszelf. Ons meeleven met anderen is vaak zo oppervlakkig. Een ieder is zichzelf het naast. We kunnen het leed van een ander maar slecht aanvoelen zolang we het zelf niet hebben meegemaakt. Als vrucht van onze diepe val is alles op onszelf gericht. We zitten vol met eigenliefde. Dat uit zich niet alleen in haat. Het neemt dikwijls de vorm aan van koudheid en onverschilligheid als anderen in nood zijn. Maar o wee, als wij het zélf moeilijk hebben! Als óns iets wordt aangedaan! Dan staan we in brand of likken we onze wonden in zelfmedelijden! Blijkt dat ook niet in de wijze waarop we reageren op de vluchtelingenproblema-

tiëk en de aanslagen in West-Europa? We zijn verbaasd over al deze ontwikkelingen. Waarom eigenlijk? We hadden toch allang kunnen weten dat het onze deur niet zou voorbijgaan? Nu worden we angstig en voelen ons onzeker. Dat is begrijpelijk. Er leeft in ieder mens een drang tot zelfbehoud. Maar zit daar ook niet een stukje eigenliefde achter? Beschamend!

Bezorgd over ons geld

Als het gaat over de vluchtelingen in ons land komt daar nog iets bij. De vraag wordt soms gesteld: 'Wat gaat ons dat kosten?' Als zodanig is dat een reële vraag. Als iets niet betaalbaar en beheersbaar is moet de rem erop. Dat heeft men in Zweden inmiddels begrepen. En ook bij mevrouw

Merkel, de bondskanselier van Duitsland, begint dit besef door te breken. We hoeven onszelf in financieel opzicht niet af te breken. Maar - ik stel de vraag in alle voorzichtigheid - is het een ramp als we iets van onze welvaart moeten inleveren ten behoeve van onze naaste? Ook als het een vreemdeling betreft? Is dat teveel gevraagd? Landen als Libanon en Jordanië vangen miljoenen vluchtelingen op. En wat doen wij?

Premier Rutte heeft zich een poos op de vlakte gehouden. De laatste tijd begint hij ferme taal te spreken. Hij maakt zich zorgen dat 'onze welvaartsmaatschappij wordt bedreigd'. We zouden de vraag kunnen stellen of dat het ergste is. Nee, ik bedoel dat niet gemakkelijk. Vanuit een luie stoel en een riante woning ben je sneller met zo'n vraag klaar dan wanneer je jong bent, graag wilt trouwen en op huisvesting zit te wachten. Maar toch...

In een onder ons bekend dagblad werd erop gewezen dat er gezinnen nodig zijn om asielzoekers op te vangen. Waar zijn de mensen die hun huis openstellen voor de vreemdeling in de poort, zo werd gevraagd? In heel Nederland hadden zich op dat moment nog geen tien vrijwilligers opgegeven. De krant noemde dat beschamend. En dat is het ook. We willen in liefde ervan uitgaan dat de schrijver van het betreffende stukje en zijn medewerkers zelf bij die tien vrijwilligers horen. Laten we intussen maar dicht bij huis blijven. Zijn we er zelf toe bereid? En als het in onze thuissituatie niet mogelijk of verantwoord is, wat doen we dan voor onze naaste, niet alleen ver weg maar ook dichtbij?

Bezorgd over ons houvast

Er is nog iets dat we eerlijk onder ogen moeten zien. Zijn onze angst en onzekerheid geen tekenen van een dieperliggend probleem, een gééstelijk probleem? Waaróm zijn we eigenlijk zo angstig? Is het omdat we bang zijn voor ons eigen hachje? Zijn we niet teveel op het hier en nu gericht? Als het goed is ligt ons burgerschap in de hemel en zijn we pelgrims hier beneden. Dan is niet ons huis het belangrijkste, niet ons land en ook niet ons geld. Maar (is het goed?) Blijkt uit onze angst wellicht dat we geen echt houvast hebben? Is de manier waarop we opkomen voor onszelf misschien een teken dat we nog altijd geen waar geloof hebben, dat we het vaste vertrouwen op de Heere missen of dat we, op z'n best, ver van onze plaats zijn? Hoe dan ook, er is reden om diep beschaamd te zijn!

(wordt vervolgd)

Relatie wedergeboorte en geloof [2]

ds. H. Paul,
Moerkapelle

De vorige keer zagen we dat het woord “wedergeboorte” op verschillende wijzen gebruikt wordt, namelijk in een engere en in een ruimere zin. En dat in de calvinistische traditie het woord zeker ook gebruikt wordt in de engere zin. Hiertegen kwam al spoedig verzet van de zijde der remonstranten. Het gebruik van dit woord was wel bijzonder tegen hun leringen gericht.

Philipp Melancthon

De strijd tegen Arminius en zijn aanhangers heeft de gereformeerde vaders gedwongen de leer der wedergeboorte dieper te doordenken en scherper te formuleren. Tegenover de veronderstelde medewerking van de zijde van de mens in de wedergeboorte - zoals de remonstranten leerden - hebben zij positie gekozen met hun nauwkeuriger begrensde wedergeboortebegrip.

Het is van belang er op te letten dat de remonstranten, voor zover zij voor hun gevoelens steun zochten bij de grondleggers van het gereformeerd protestantisme, zich nooit beriepen op Calvijn. Integendeel, zij waren zich er steeds van bewust dat zij met hun leringen in sterke oppositie waren tegen de leer van Calvijn en Beza. Zij beweerden dat zij tegenover hen de lijn wilden doortrekken die van Melancthon en Bullinger naar Erastus liep. Natuurlijk dachten zij in de eerste plaats aan de predestinatie, wanneer zij het ‘soet gevoelen van Bullinger’ (die zij overigens ten onrechte voor hun wagen trachtten te spannen) luid prezen boven het ‘harde’

gevoelen van Calvijn. Dit neemt echter niet weg dat zij ook ten aanzien van de overige betwiste punten zich in geen enkel opzicht als geestelijke nazaten van Calvijn beschouwden en van mening waren dat de Dordtse leerbeslissing over de gehele linie een overwinning was van zijn leer.

Ook in de laatste jaren wordt er op het engere wedergeboortebegrip kritiek uitgebracht. Die vinden we bij hen, die de invloed van Karl Barth hebben ondergaan. Zij zijn van mening dat in dit engere wedergeboortebegrip van de gereformeerde orthodoxie - dat mede door de Dordtse Leerregels geleerd wordt - geen overwinning en verdere doorwerking van de theologie van Calvijn is te zien. Maar dat daarin een betreuenswaardige accentverlegging aan de dag treedt, waarvan zij de Dordtse synode en de gereformeerde orthodoxie menen te moeten beschuldigen. Volgens hen wordt daarin de wedergeboorte tot heel iets anders gemaakt dan zij bij de reformatoren was. Deze kritiek geldt immers niet alleen haar karakter

als wezenlijke en innerlijke verandering van het hart van de zondaar, maar ook haar plaats in de orde des heils. Terwijl de reformatoren, zonder uitzondering, de wedergeboorte in volgorde na het geloof stelden, heeft de gereformeerde orthodoxie - aldus deze kritiek - de volgorde omgekeerd. Zij laat het geloof uit de wedergeboorte voortkomen en maakt het geloof van de wedergeboorte afhankelijk. Deze beschuldiging wordt ook nu ingebracht tegen hen, die de noodzaak van de wedergeboorte benadrukken. Men wil meer de nadruk leggen op de beloften van het verbond en de eis die aan te nemen. Het kenmerkende van die prediking is dat de eis der bekering en de noodzaak van de wedergeboorte helaas achterwege blijven. Het is een prediking waarin het zich overgeven aan Jezus en het vertrouwen op de belofte centraal staat. Een prediking van vergeving zonder verootmoediging. Melancthon noemt het: nieuwe wijn doen in oude lederzakken.

De Heere Jezus gaf opdracht in Zijn Naam te prediken bekering en vergeving van zonden (Luk. 24:47). Ook Paulus benadrukte de eis tot bekering en het geloof in Christus (Hand. 20:21).

Wie behoorlijk kennis neemt van alles wat door Calvijn en de oude confessies over de wedergeboorte gezegd wordt, zal bemerken dat die beschuldiging onterecht en schromelijk overdreven is. De leer van de wedergeboorte in engere zin is van het begin der Reformatie aan op grond van Gods Woord steeds geleerd.

Reeds is opgemerkt dat Calvijn en de gereformeerde confessies in de regel geen scherp onderscheid maken tussen wedergeboorte en bekering en heiligmaking. Wanneer zij spreken van wedergeboorte door het geloof en na het geloof, bedoelen zij daarmee feitelijk de voortgaande bekering en de heiligmaking. Dit betekent echter allerminst dat zij geen oog zouden hebben gehad voor het levendmakende genadewerk van de Heilige Geest, wat men later wedergeboorte in engere zin heeft genoemd. Ook niet, dat zij de orde des heils met het geloof lieten beginnen. Zij leggen juist voortdurend alle nadruk op de werking van de Heilige Geest, die in de verlichting en verandering van het hart aan het geloof vóórafgaat en zonder welke er geen geloof mogelijk is.

Volgende keer hoop ik aan te geven waar bij Calvijn in zijn commentaar op de brief aan de Romeinen, de bewijsplaatsen te vinden zijn.
(wordt vervolgd)

Drieslag [2]

Tijdens het onderzoek naar de geschiedenis van de Driestar kwamen we een niet uitgegeven manuscript van P. Kuijt op het spoor. De titel luidt: '1944-1984 Hoe hadden wij ons het reformatorisch onderwijs gedacht?' Kuijt schreef deze tekst in de laatste jaren van zijn leven.

Drs. L.N. Rottier

Waarom hij deze tekst schreef, is onduidelijk. Mogelijk had hij deze willen publiceren in het kader van het 40-jarig bestaan van de school. In deze tekst denkt hij terug aan het begin van de Driestar en geeft hij zich rekenschap van de idealen die hij met de oprichting van de kweekschool in 1944 had.

Kuijt beschrijft hoe hij zich oriënteerde op 'hoe de kerken van de reformatie de verhoudingen gezien hebben tussen de overheid en de school, de kerk en de school, de ouders en de school'. Het werd hem duidelijk 'dat de school gezien werd als een instituut, dat kinderen opvoedt en onderwijst tot heil van het 'Gemenebest', tot welzijn van de kerk van Christus, tot tijdelijke en eeuwige zegen van het kind. De school in dienst van het gezin, dat de hulp van de school inroept, van de gemeente des Heeren, van staat en maatschappij'.

Logo

Deze inzichten brachten Kuijt tot 'Driestar', als naam voor de op te richten kweekschool en vormen ook de basis van het door hem ontworpen eerste logo. Dit logo plaatst de school in het midden van een driepuntige ster, in een dienstbare relatie

aan gezin, kerk en overheid of maatschappij. Met de gedachte achter deze naam en dit logo legde Kuijt de basis voor een instituut dat inmiddels zeventig jaar mag bestaan.

We voeren deze naam nog steeds en het oorspronkelijke logo is herkenbaar gebleven in de door de jaren heen veranderende huisstijl, omdat voor Driestar de geest en inhoud van wat Kuijt voor ogen stond nog steeds relevant is. De school in contact met gezin, kerk en samenleving vormt ten diepste de bestaansreden van Driestar educatief als zelfstandig instituut. Bij alle veranderingen is dit een rode draad door de geschiedenis, het zit 'in de genen' van onze organisatie. Driestar educatief probeert daar met vallen en opstaan nog steeds gestalte aan te geven. De verbinding met onze achterban geeft ons stevigheid en voeding. Daarom is ontmoeting steeds weer nodig. Het was daarom goed om in de achterliggende maanden op vier regioavonden het gesprek met die achterban te voeren over ons beleid zoals dat vorm krijgt in ons beleidsplan "Driestar educatief op weg naar 2020". Tijdens de avonden konden we ook ingaan op vragen die spelen. Dat was verhelderend en werkte verbindend.

Ontwikkelingen

Sinds het begin in Krabbendijke zijn er veel ontwikkelingen te noemen, die ook inzicht geven in hoe Driestar educatief nu functioneert. Na 1953 kwam de kweekschool naar Gouda, breidde uit met een kleuteropleiding, de havo-top groeide uit tot een grote scholengemeenschap. Weer later

werd het hogeschooldeel afgesplitst en ging zelfstandig verder. We mochten opleidingen voor leraar voortgezet onderwijs starten, die later ook bekostigd werden. In 2005 fuseerde de hogeschool met de onderwijsadviesdienst BGS/DGS en ontstond Driestar educatief. Eén van de redenen voor deze fusie was dat onderwijsadviesdiensten de overheidssubsidie kwijtraakten. Er ontstond marktwerking. Scholen kunnen daardoor hun eigen adviesdiensten inkopen, waarmee de directe relatie met één adviesdienst verdween, de achterban niet meer alleen bij Driestar educatief de adviesdiensten inkoopt en er ook klanten zijn die niet tot de directe achterban behoren.

Ook bij de lerarenopleidingen voortgezet onderwijs zijn er studenten gekomen die niet tot de achterban behoren. In het toelatingsgesprek komt natuurlijk onze identiteit uitdrukkelijk aan de orde en geven we aan wat we van de student verwachten. Het hoger onderwijs kent verplichte toelating voor een ieder die zich meldt. De achterliggende jaren zijn er ook samenwerkingsverbanden ontstaan met andere hogescholen op het gebied van master- en schoolleidersopleidingen. Dit zal in de toekomst toenemen omdat we te klein zijn om alles te bieden wat nu van een instituut voor hoger onderwijs wordt gevraagd.

Identiteit

Bij alle genoemde ontwikkelingen is en blijft het onze identiteit die ons onderscheidt van andere hogescholen. We houden vast aan de keuze om vooral leraren op te leiden voor het protestants-christelijk en reformatorisch onderwijs. Daarnaast investeren we in een kwalitatief goede onderwijsadviesdienst, primair bedoeld voor onze eigen scholen, maar daarnaast ook voor diverse andere doelgroepen. Vanuit onderwijsadvies groeien ook de contacten met christelijk onderwijs over de grenzen van ons land. Ons beleid is uitdrukkelijk gebaseerd op de reformatorische grondslag. Benoeming en toerusting van personeel is daarvan het kloppend hart. En we nemen de bronnen van de (Nadere) Reformatie en van de vroege kerk, zoals Augustinus, serieus in studie en kennis- en onderwijsontwikkeling.

Zoeken naar waarheid

Kuijt zorgde voor de verschijning van een

God dient de mens

reeks van 203 brochures, die hij grotendeels zelf schreef. De opbrengst was bestemd voor de studentenhuisvesting. De titel van de reeks "Koop de waarheid en verkoop ze niet", was ontleend aan Spreuken 23. Deze titel heeft hij ongetwijfeld zorgvuldig gekozen en geeft iets van zijn diepe drijfveren en idealen met het christelijk, reformatorisch onderwijs weer. Het ging Kuijt om de waarheid, het zoeken van de waarheid en het daarbij blijven.

De waarheid zoals die tot ons komt in de Heilige Schrift. De waarheid zoals die is verwoord in de reformatorische belijdenisgeschriften: als enige troost in een troosteloze wereld, de Schepping als wonderwerk van de Almachtige God, de Goddelijkheid van de Schrift. En in de vijf hoofdpunten van het calvinisme, met als kern het welbehagen van God om Zijn kerk te bouwen in een wereld die niet naar God zoekt.

Vooraf leraren die opgeleid worden voor het christelijk onderwijs moeten door genade leren de waarheid te zoeken, moeten zich daarin wortelen en zich daaraan verbonden weten en daar ook in blijven. Die waarheid is ten diepste een Persoon, Jezus Christus, Die zich in het Evangelie openbaart met de woorden: 'Ik ben de Waarheid'.

Bij een van de laatste jaaropeningen in de St. Janskerk zei een christenpoliticus het zo: 'De christelijke onderwijsgemeenschap, deze hogeschool, is de oefenplaats voor strijd, de voorbereiding voor de strijd tussen waarheid en leugen. Het is de plek van waaruit je de wereld in gaat. Of beter gezegd, de plek waar we ons nog beter bewust worden van de strijd zoals die ook in ons eigen hart woedt. De strijd tussen licht en duisternis, God en duivel, tussen waarheid en leugen'.

Het is de diepste drijfveer van reformatorisch onderwijs dat kinderen en jongeren de Waarheid leren kennen. Dat ze door genade vernieuwd mogen worden. Eigendom van Christus worden en zich mogen wortelen in Hem en Hem gelijkvormig worden. En als de rank aan de wijnstok vruchten mogen dragen van bekering, geloof, liefde, vrede, goedheid, matigheid.

Dat was de diepe drijfveer van Kuijt. Dat is ook onze drijfveer, na zeventig jaar Driestar. Dat is waar we ons werk voor doen en dat is ook de bestaansgrond van ons instituut.

Gods voorzienigheid is het almachtige en alomtegenwoordige werk van de Schepper, dat in drie opzichten blijkt. Hij zorgt dat iets blijft bestaan; dat iets functioneert en dat Hij Zijn doel bereikt. Dezelfde almacht waardoor Hij tot stand bracht is voortdurend nodig om in stand te houden. Wee, als Hij Zijn hand aftrekt! Dan wordt het een chaos.

De heidenen in Athene die bijna niets van deze Schepper van hemel en aarde afwisten moesten het weten: we zijn totaal afhankelijk van Hem. 'Alzo Hij Zelf allen het leven en de adem en alle dingen geeft... opdat we Hem zouden zoeken... hoewel Hij niet ver is van een ieder van ons. Want in Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij... (Hand 17: 25-28)'. Paulus wil heidenen hiervan bewust maken. Zouden kerkmensen in 2016 dat dan niet (moeten) beseffen? Hij gebruikt dit feit om temeer te wijzen op de noodzaak van de waarachtige bekering tot deze God (30), met Wie wij allen in rekening staan. En om voorbereid te worden op de grote Godsontmoeting om rekenschap af te leggen van ons doen en laten (31). Dus zeker ook van het gegeven, dat Gods hand dagelijks is uitgestrekt; dat Zijn zorg voortdurend getoond wordt; dat Zijn gaven geschonken worden. Ook weer in het jaar dat we pas begonnen zijn. Zonder onze Schepper kunnen we niets, of we dat beseffen of niet, geloven of niet. Wanneer Hij Zijn almachtige kracht en Zijn alomtegenwoordige zorg niet doet blijken, dan vermogen we niets. Nog geen hand opheffen. In 1 Kon. 13 vers 4 lezen we van Jerobeam die zijn hand ineens niet meer kon intrekken. Zelfs voor de kleinste en teerste lichaamsfuncties zijn we afhankelijk geschapen. Laat staan ons denken en ons spreken. Wanneer zo gemakkelijk gezegd of gedacht wordt 'ik merk zo weinig van God' is dat een bewijs dat dit besef totaal ontbreekt. Want voor alles, werkelijk alles, hebben we de kracht van de Schepper nodig. In dit licht klinkt de oproep zo diep: Gedenk aan je Schepper in de dagen van je jeugd'. Dat is niet slechts 'Denk aan Hem bij Wie het begin van je leven ligt'. Maar ook 'vergeet Hem toch niet bij Wie de voortdurende onderhouding en zorg van je leven ligt'. En dat geldt zeker niet alleen jongeren natuurlijk.

Wanneer onze belijdenis dit onder woorden brengt in NGB art. 12 dan drukt men dit zo uit: 'Wij geloven dat de Vader door Zijn Woord, dat is door Zijn Zoon, de hemel, de aarde en alle schepselen uit niet heeft geschapen, wanneer het Hem heeft goed gedacht, aan een iegelijk schepsel zijn wezen, gestalte en gedaante en onderscheidene ambten gevende, om Zijn Scheper te dienen. Dat Hij ze ook nu alle onderhoudt en regeert naar Zijn eeuwige voorzienigheid, en door Zijn oneindige kracht, om de mens te dienen, ten einde de mens zijn God diene...'

Zullen we dit laatste eens goed tot ons laten doordringen? *God dient de mens, met het doel dat de mens God dient.* Is dat niet onvoorstelbaar, onbegrijpelijk? Zegt dat u niets? Getuigt dit niet van Zijn goedheid en geduld? Doet dat u niets? Getuigt dit niet van Zijn wijsheid en nabijheid? Elke dag weer is Hij bezig om u en mij te dienen. En wat krijgt Hij daarvoor terug?

v. A.

Over schepping en evolutie [2]

‘Is het ook dat God gezegd heeft?’

De belijdenis dat God de Schepper is, hoort fundamenteel tot het geloof van de Kerk. We horen het iedere zondag in de twaalf artikelen van het algemeen ongetwijfeld christelijk geloof terug. Radicaal het tegenovergestelde vinden we bij de evolutionist. Hij sluit in zijn verklaring van het ontstaan van het leven God uit. In dit artikel zijn we genoodzaakt om iets van de evolutietheorie weer te geven. In een volgend artikel hopen we dat te doen met betrekking tot de theïstische evolutietheorie.

ds. D. de Wit,
Barneveld

Het woord "evolutie" wijst op ontwikkeling. In het kader van de natuurwetenschappen duidt dit woord op de beschrijving van het proces waarbij erfelijke eigenschappen van levende wezens (waaronder naast mens en dier ook bijvoorbeeld planten en schimmels gerekend worden) in de loop van de generaties veranderen. Dit kan gebeuren door voortplanting, door variatie in het erfelijk materiaal en door natuurlijke selectie. Door voortplanting erven nakomelingen erfelijke eigenschappen van de ouders. Er kan echter ook overdracht van genen (het erfelijk materiaal) plaatsvinden tussen twee organismen die niet aan elkaar verwant zijn. Dit komt vooral voor bij micro-organismen zoals bacteriën. Op deze wijze kunnen nieuwe "soorten" ontstaan.

Genetische variatie

Het erfelijk materiaal kan veranderen. Hierdoor veranderen de eigenschappen van het organisme. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door beschadiging veroorzaakt door straling. Het organisme 'repareert' vervolgens de schade. Het gerepareerde erfelijk materiaal is niet altijd volledig identiek met het oorspronkelijke materi-

aal. Dit geeft een verandering van eigenschappen. Cellen van verschillende organismen kunnen ook door contact erfelijk materiaal van elkaar in zich opnemen. Dit verklaart volgens de evolutietheorie het ontstaan van schimmels, planten, dieren (waaronder de mens wordt gerekend) uit bacteriën.

Natuurlijke selectie

In de natuur vindt selectie plaats. Er zijn levende wezens die 'gemakkelijker' overleven in bepaalde situaties, terwijl andere levende wezens (uit)sterven. Stel dat er geen rupsen meer zouden zijn. Dan zouden alle vogels die alleen rupsen eten, uitsterven en vogels die insecten eten, overleven en veel nakomelingen krijgen. Dit principe van natuurlijke selectie is een belangrijke basis voor de verklaring van evolutie. De evolutionist zoekt naar de éne enkele voorouder waaruit alle andere levende wezens in hun grote variëteit zijn ontstaan. Een krachtig argument hiervoor is dat de bouwstenen van het DNA (het erfelijk materiaal) van alle soorten dezelfde zijn. De evolutionist zal daarom ook niet zomaar zeggen dat wij uit de apen voortkomen. Wel zal hij beweren dat mens en

aap een gemeenschappelijk (aapachtige) voorouder hebben gehad. Uit die gemeenschappelijke voorouder is enerzijds de aap voortgekomen en anderzijds de mens. De ouderdom van (uitgestorven) organismen wordt bepaald aan de hand van de vondst van fossielen in aardlagen van verschillende ouderdom. De hoge getallen van miljoenen jaren komen voort uit betwistbare gebruikte methoden die worden toegepast op het bepalen van de ouderdom van die aardlagen.

De grote knal

Naast het onderzoek naar evolutie op microniveau wordt ook gekeken naar wat er gebeurt op macroniveau. Zo gaat de evolutionist er vanuit dat alles begonnen is met een grote knal, de 'big-bang'. Alles is begonnen op één plaats in het heelal met een zeer hoge temperatuur. Men schat in dat 13,8 miljard jaar geleden alles vanuit dit punt begon uit te dijen en af te koelen. Omdat energie niet verloren kan gaan, zijn hieruit hele kleine 'deeltjes' ontstaan, vervolgens atomen. Dit werden nevels en sterren..., het heelal. Metingen aan sterren en planeten wijzen volgens deze theorie uit dat het heelal uitdijt. Er wordt teruggerekend naar dat ene punt van waaruit alles begon. De aarde is maar een heel klein, nietig balletje in dat grote stelsel. De ontwikkeling die op aarde wordt waargenomen, zou ook weleens elders in het stelsel van sterren en planeten kunnen plaatsvinden. Vandaar dat (dure) onderzoek naar leven op bijvoorbeeld Mars.

Ingewikkeld

Misschien hebt u dit allemaal wel ingewikkeld gevonden. Ik kan u verzekeren: het is nog veel ingewikkelder. Wetenschappers zijn bezig met onderzoek naar een heel klein deeltje van dit alles en zij zullen terecht deze weergave een vergaande versimpeling vinden. We hebben slechts geprobeerd u een indruk te geven. We helpen onze jonge mensen niet door even kort door de bocht deze theorie met wat gemakkelijke opmerkingen terzijde te schuiven.

Anderzijds is de vraag: moeten wij wel in de verdediging? Moeten we alles wat zich aandient gaan weerleggen? Dat is waar het creationisme zich vooral mee bezighoudt. Moeten we onze jonge mensen die weg wijzen? Of mogen we moed opbrengen om hier tóch Gods Woord te laten spreken? We hopen er de volgende keer op in te gaan.

(wordt vervolgd)

Naschrift bij "Orgaandonatie en naastenliefde"

Naar aanleiding van de artikelen over "Orgaandonatie en naastenliefde" heb ik een aantal reacties en vragen gekregen. Dit "naschrift" is bedoeld als antwoord daarop. Volstaan wordt met vier opmerkingen.

ds. A. Schreuder,
Rijssen

Het voornaamste doel met deze artikelen was om een bijdrage te leveren aan de ethische bezinning op het invullen van het zogenaamde donorregistratieformulier. Het gaat hier immers niet om zomaar iets, maar over vragen die te maken hebben met leven en dood. Je geeft immers toestemming voor het verwijderen van organen na je overlijden, de postmortale orgaandonatie.

Deze ethische bezinning moet ertoe leiden dat er voor Gods aangezicht gewetensvol, en zonder dat er sprake is van morele druk, een beslissing wordt genomen. Orgaandonatie is een gift en dat moet zo blijven. Daarom is het van grote betekenis op welke manier het Bijbelse gebod van de naastenliefde in deze kwestie wordt geïnterpreteerd. (Zie verder wat ik daarover heb geschreven).

Heel belangrijk is het dat bij het invullen van het donorregistratieformulier iemand zich ervan bewust is wat er gaat gebeuren

als 'ja' is ingevuld, en als de mogelijkheid van orgaandonatie concrete werkelijkheid wordt. In nagenoeg alle gevallen zal dan als overlijdenscriterium het begrip "hersendood" worden gehanteerd. De indruk bestaat dat bij velen niet genoegzaam bekend is wat dit begrip precies inhoudt. Als artsen constateren dat op grond van hersendood er geen enkele levensverwachting meer is en men de behandeling wil staken, is het belangrijk dat er ruimte en tijd is voor het stellen van de nodige vragen. Vragen die samenhangen met hoe we vanuit Gods Woord moeten omgaan met het levenseinde.

Verder was het echt niet de bedoeling de indruk te wekken dat artsen, die betrokken zijn bij orgaantransplantatie, onzorgvuldig te werk gaan. Waar wel op gewezen werd, is dat wij vanuit onze levensovertuiging bij ethische afwegingen rondom leven en dood ons moeten laten leiden alleen door Gods Woord.

Bij orgaantransplantatie is de grens tussen leven en dood niet altijd zo scherp te trekken als wel wordt voorgesteld in de voorlichting van de overheid. Dit moet ons ervan bewust doen zijn dat het stoppen van een behandeling vaak niet alleen een puur medische afweging, maar ook een ethische afweging is.

Deze ethische bezinning moet ertoe leiden dat er voor Gods aangezicht gewetensvol, en zonder dat er sprake is van morele druk, een beslissing wordt genomen.

Tenslotte moet vastgesteld worden dat bij de discussie over orgaandonatie al heel snel verwarring en vertroebeling optreedt als het *doneren* van organen aan de ene kant en het *ontvangen* aan de andere kant niet los van elkaar worden gezien. Geprobeerd is in de artikelen dit zo goed mogelijk van elkaar te scheiden. Het blijkt nodig om dit nog een keer te benadrukken. Volgens mij heb ik duidelijk verwoord dat ik geen principiële tegenstander van orgaandonatie ben. Als dat wel het geval was, kon ik niet blij zijn met iedere ontvanger die door het krijgen van een nieuw orgaan weer een heel stuk welbevinden in het leven mag ervaren.

Twijfel en zekerheid

”Vlucht uit het gereformeerde nest”

In het Reformatorisch Dagblad van donderdag 18 december jl. stond een interview met broer en zus Jan en Paula van Cuilenburg. Zij hebben een boek geschreven over hoe het gezin waarin zij geboren zijn, het gereformeerde nest heeft verlaten. ”Vlucht uit het gereformeerde nest”, luidde de kop van het artikel. Twee volle pagina’s werden besteed aan de ‘vlucht’ van Jan en Paula.

J. Koster,
Barneveld

Onder de titel “De jeugd vloog uit” publiceren broer en zus een boek waarin ze, zoals ze het zelf zeggen, laten zien hoe ze zich spiritueel ontwikkeld hebben. Op de vraag van de verslaggever, of het een boek was á la Franca Treur, antwoordden ze ontkenkend. Nee, het is niet geschreven vanuit weerzin tegen het christelijk geloof. Hoewel ze geen behoefte hebben om vervelend te doen over het gezin en de kerk waarin ze opgroeiden en ze er over het algemeen goede herinneringen aan overgehouden hebben, is het geloof volgens Jan wel ‘een gepasseerd station’. Dat gaf bij mij de doorslag om toch verder te lezen, want over het gedachtegoed van Franca Treur, Jan Siebelink of prof. Anne van der Meiden heb ik inmiddels wel genoeg gelezen. Toch viel het verder lezen niet mee, en aan het eind van het artikel gekomen, was ik ontdaan. Niet dat ik er zo veel verwachting

van had na het lezen van de eerste regels, waarin Jan vertelt dat zijn vader zwaar op de hand was en worstelde met de uitverkiezing; en waar Paula vertelt dat hun vader God zag als Rechter Die zal oordelen of je goed geleefd hebt of niet.

De enorme leegheid die dit verhaal naliet, ervoer ik als beklemmend: zo denken mensen dus die van God ‘los’geraakt zijn! De jarenlange spirituele zoektocht van broer en zus, waarbij ze zich onder andere door de ‘bevrijdende gedachten’ van theoloog Kuitert lieten leiden, heeft echter ook niet tot ‘de’ oplossing geleid. Immers, ze zijn er nog allerminst zeker van dat ze de goede keuze gemaakt hebben. Jan uit zich weliswaar wat zelfverzekerder dan zijn zus: ‘Ik heb eigenlijk nooit in de gereformeerde leer geloofd. Dat je zondig bent en in de hel kunt komen, gaat er bij mij niet in. En dat Jezus aan het kruis ervoor gezorgd heeft dat je zonden vergeven kunnen worden,

daar ben ik te rationeel voor ingesteld’. Paula is voorzichtiger: ‘Soms zou ik graag geloven in een leven na de dood. Of dat het allemaal ooit goed komt met de wereld. Ik hoop daarop, maar ik weet het niet zeker’. Daarom noemt ze zich nu agnost: iemand die niet weet of er een God is. De zoektocht heeft Jan uiteindelijk bij het boeddhisme gebracht: ‘Aandachtig leven in het hier en nu, daar draait het om voor mij. Via meditatie probeer ik inzicht te krijgen in hoe mijn geest werkt’. Toch helpt al die stoere praat niet, als het slot van het interview een en al twijfel weergeeft: Paula: ‘Ja, soms denk ik: stel dat ik het mis heb. Stel dat er toch een oordelende God is?’ Jan (op het platvloerse af): ‘Als het christelijk geloof toch waar is, ben ik de klos. Wij staan er dan alleen voor.’

Het interview bleef in mijn gedachten. Wat leeg, wat arm, wat uitzichtloos..

Zekerheid

Anderhalve week later, 27 december jl., las ik in het dagboek “Korenaren uit de volle oogst” van J.C. Philpot het volgende stukje:

‘Want wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen’ (2 Kor. 5:7).

De aard van het geloof is blindelings vertrouwen als alle schijn tegen is; vertrouwen dat er rust komt, hoewel de storm boven ons hoofd hangt; vertrouwen dat God zal verschijnen, hoewel wij niets dan kwaad voelen. Het is een teer, kinderlijk en daarom onvoorwaardelijk vertrouwen, een algehele onderwerping, een zien op de Heere. Hierin is iets kinderlijks, iets hemels en iets geestelijks; niet de brutale aanmatiging van degene die alles durft en ook niet de radeloze vrees van de wanhoop; maar iets wat even ver verwijderd is van de onstuimigheid van de aanmatiging als van de verschrikking van de wanhoop. Dit vertrouwen is vermengd met een heilige toegenegenheid, die voortvloeit uit weldaden die men vroeger heeft genoten en ons verzekert van toekomstige gunsten, verbonden met een kinderlijke afhankelijkheid van de ziel van de Heere, omdat Hij is wat Hij is. Er is een uitzien naar een vertrouwen op de Heere, omdat wij gevoeld hebben dat Hij de Heere is en omdat wij geen andere toevlucht hebben!

Dit dagboekstukje bleef óók in mijn gedachten. Wat vol, wat rijk, wat een toevlucht!

Dit liet geen beklemming na, maar een verzuchting: Zo doe Hij ook aan mij.

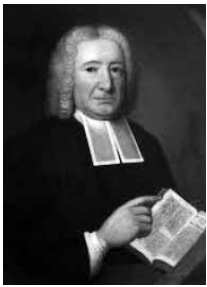
Een vlucht uit het gereformeerde nest brengt niet tot de oplossing.

Het merg van het Evangelie [12]

J.H. Madern,
Bergambacht

We willen in deze aflevering stilstaan bij het vervolg van het theologische debat in de Schotse kerk.

James Hadow

In zijn pamflet ter verdediging van "The Marrow" spreekt James Hog zijn verbazing uit dat er zoveel weerstand is tegen de "Marrow-leer". Het boek is immers bijna geheel samengesteld uit citaten van de reformatoren, de Heidelbergse theoloog Zacharias Ursinus en de vroege puriteinen. Het boek is al tien keer uitgegeven met aanbevelingen van theologen, maar het heeft nooit die weerstand ontmoet die het in Schotland ontmoette. Dat was volgens Hog tekenend voor de toestand in de Schotse kerk. Eén van de felste bestrijders van "The Marrow" was dr. James Hadow, professor in de godgeleerdheid en rector van de universiteit van St. Andrews. Hij studeerde onder meer in Utrecht en stond bekend als zuiver in de leer.

Aanbod van genade

Hadow sprak vaak over 'verbondsmatige Evangelievoorwaarden'. Het versterkte de verdenking dat hij beïnvloed was door Baxter. Hadow voelde zich echter meer calvinist dan een volgeling van Baxter. Op 7 april 1719 preekte Hadow aan de vooravond van de synode over de woorden uit 1 Johannes 5:11-12: 'Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon Gods niet heeft, die heeft het leven niet'.

Hadow stelde in die preek dat uit deze tekst blijkt dat niet allen het leven hebben en de genade daarom niet aan allen kan worden aangeboden. In de prediking moet wel worden opgeroepen tot bekering en geloof. De mensen moeten echter horen dat de genade niet algemeen wordt aangeboden, maar dat God Zijn genade geeft aan hen die zich bekeren en geloven. In die preek viel hij de "Marrow-leer" openlijk aan en stelde dat deze antinomiaans was. Op verzoek van de synode is deze preek uitgegeven, waardoor de discussie verscherpte. Omdat Hadow zo overtuigd was van zijn eigen standpunten, waren gesprekken met hem moeilijk. Hij drukte een zwaar stempel op het "Marrow-debat".

De preek van Hadow werd als agendapunt op de General Assemblée van 1719 gebracht, maar de synode ondernam nog geen stappen tegen "The Marrow". Er werd een commissie ingesteld die opdracht kreeg om te onderzoeken of de 'Auchterarder Creed' niet via pamfletten werd verspreid. Dat was een verkapt verwijt aan het adres van "The Marrow". De commissie benoemde een subcommissie waarin leden van de kerkenraad en de universiteit van St. Andrews zitting hadden, onder andere James Hadow. James Hog en drie anderen werden uitgenodigd voor een gesprek en moesten zonder voorafgaande voorbereiding verschillende vragen beantwoorden.

Vooraf James Hog verdedigde "The Marrow" tegen de aanvallen van Hadow. Maar Hog was niet opgewassen tegen de scherpe tong van Hadow die niet schroomde om zich gekscherend over

Hog uit te laten. Daar kwam bij dat Hog er niet in slaagde om Hadow afdoende te weerleggen. Hierdoor bleef het theologische debat onbeslist. Dat deed de weerstand tegen "The Marrow" niet afnemen. Thomas Boston bleek later wel opgewassen tegen Hadow, maar kreeg de synode toch niet aan zijn kant.

Zekerheid van het geloof

Hadow richtte zich in de genoemde synodepreek ook tegen Fishers uitleg over Handelingen 16:31: 'Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis'. Dat Fisher naar aanleiding van deze tekst opriep om persoonlijke zekerheid te zoeken, gaf Hadow het gevoel dat "The Marrow" leerde dat die persoonlijke toeëigening behoorde tot het wezen van het geloof. Naar de mening van Hadow zijn persoonlijke toeëigening en zekerheid slechts vruchten van het rechtvaardigend geloof en behoren ze niet tot het wezen van het geloof.

Naar de mening van Hadow zijn persoonlijke toeëigening en zekerheid slechts vruchten van het rechtvaardigend geloof en behoren ze niet tot het wezen van het geloof.

In het latere debat met de "Marrow-men" werd dit de meest uitgebreide bespreking van de "Twaalf vragen" (uitg. Brevier, Kampen; vraag 8). In een uitgebreide toelichting hielden de Erskines en hun medebroeders staande dat het geloof onbestaanbaar was zonder persoonlijke toeëigening en zekerheid. Het kan niet anders dan dat een gelovige in de beoefening van het geloof met persoonlijke insluiting iets gelooft van de beloften van het Evangelie. In dat geloof is vertrouwen op eigen zaligheid op grond van Gods trouw, uit louter genade. Ze hadden de reformatoren daarin aan hun zijde en wezen ook op de Heidelbergse Catechismus. Het afwijzen van deze persoonlijke en toeëigenende daad van het geloof door de Assembly van 1720 stond voor de "Marrow-men" gelijk aan het handhaven van de onzekerheid die de Roomse leer kenmerkt. De zekerheid van het geloof was voor de "Marrow-men" een onbetwiste Bijbelse waarheid.

(wordt vervolgd)

N.a.v. "Het merg van het Evangelie; met aantekeningen van Thomas Boston", Edward Fisher, uitg. Brevier, Kampen, ISBN 978 949 158 3667, 428 blz.; € 39,90.

Het ABC van het geloof

L.C. Struijk,
Dordrecht

Een opmerkelijke aanbeveling van de hertaling van "Het ABC des geloofs" vanaf de kansel: 'Nu is het veel meer toegankelijk, ook voor mensen zoals ik', was voor mij aanleiding om dit werk weer eens ter hand te nemen. Maar nu dus in de hertaalde versie. En ik heb er geen spijt van gekregen! C. Bregman heeft (wederom) een bijzondere prestatie geleverd.

"Het ABC van het geloof", Alexander Comrie; hertaald door C. Bregman, uitg. De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 6278 1689; 256 blz.; € 19,95;

Het boek begint met een korte en hartelijke waardering door ds. J. Schipper, waarna Bregman een eveneens korte, taalkundige verantwoording aflegt. Er is (veel) meer gebeurd dan het vervangen van verouderde woorden en begrippen. Lange zinnen zijn op een verantwoorde wijze 'geknipt', wat de leesbaarheid zeer ten goede komt. In voetnoten staan de oorspronkelijk gebruikte woorden zodat gecontroleerd kan worden of één en ander op verantwoorde wijze gebeurd is.

Daarna volgt een ontroerend en zeer lezenswaardig hoofdstuk waarin Comrie het boek opdraagt aan zijn schoonmoeder en zwager. Voordat het eigenlijke werk begint, is er nog een kort woord tot de gemeente met daarin het dringende en nog steeds nuttige advies om 'op het eigen hart gericht te zijn bij het lezen van elke omschrijving die van het geloof gegeven wordt. Dan zult u erdoor overtuigd kunnen worden of u de grote zaak van het geloof mist of er juist deel aan hebt'.

Nu weten we meteen wat de bedoeling van Comrie met dit boek is, leiding geven aan het geestelijk leven. Comrie zelf geeft aan weinig aan huisbezoek te doen, maar door zijn preken, en door een boek als dit, komt hij als het ware toch op bezoek en worden vragen die in hart leven kunnen, beantwoord.

De inhoud

In de inleiding schrijft Comrie: 'Als het nu inderdaad onmogelijk is om zonder geloof God te behagen, zal ieder met mij toch tot de conclusie moeten komen dat het geloof iets is wat we allemaal heel hard nodig hebben om getroost te kunnen leven en zalig te sterven.'

Vervolgens merkt hij op dat er in Gods Woord veel omschrijvingen voorkomen van het geloof. Daarin kunnen we 'de veelvuldige wijsheid van God opmerken. De ene gelovige zal veel van het geloof ervaren onder de aanduiding van 'vertrouwen', maar de andere zal meer werkzaam zijn in het 'vluchten tot Jezus'. Beide zijn werkzaamheden van hetzelfde geloof; en daarom moet de een de ander niet verdenken en evenmin op harde wijze behandelen.'

Om een zekere orde aan te brengen in het bezig zijn met de verschillende benamingen kwam Comrie tot het inzicht dat de

alfabetische volgorde de beste was. 'De kleinen in de genade worden dan niet bedroefd, en de meer geoefenden in het geloof hoeven niet te lang stil te staan bij de gelovige werkzaamheden van de zuigelingen in het geloof.'

Daarna volgen dan de verhandelingen over benamingen zoals: aandoen, aanhangen, aanhouden, aankleven, enz.. Elke verhandeling begint met een tekst waarin het betreffende woord voorkomt. In een aantal gevallen wordt iets meegedeeld over het grondwoord, op andere plaatsen maakt Comrie gebruik van anderen die op dit terrein nog meer uitblinken dan hij, zoals Owen en Coccejus.

Enkele citaten

Over de benaming "aankleven" lezen we dat het grondwoord aangeeft 'dat men met heel zijn lichaam ergens zó aan vast gehecht is dat het niet meer losgemaakt kan worden'. Daarna werkt hij verschillende aspecten uit en noemt dan: 'Het zegt ook iets over de intense liefde waardoor God aan de gelovige en hij aan God wordt verbonden. Zo wordt van Sichem gezegd dat 'zijn ziel aan Dina kleefde', want 'hij had de jongedochter lief' en sprak naar haar hart, vgl. Gen. 34:3' (blz. 56, 57). Ik moet zeggen dat ik deze vergelijking nooit vanaf de kansel gehoord heb.

Een ieder die dit boek ongelezen laat doet zichzelf tekort.

Leerzaam is ook de paragraaf die handelt over: 'van zonde overtuigt'. 'God maakt niet alleen arm door de zondaar van zonde te overtuigen, maar ook door hem vanwege zijn armoede, ellende en gebrek schuldig te stellen. Ach, hier gaat het bij de meeste mensen mis. Velen hebben wel enig besef van hun armoede, maar dat blijft erg algemeen en gaat ook weer snel voorbij; het schiet geen wortel. Als God echter arm maakt, bepaalt Hij de gedachten daarbij. Hij laat de armoede op zo'n duidelijke wijze zien, dat zij het met een diep verdriet en gevoel van smart ook werkelijk geloven' (blz.73).

Een ieder die dit boek ongelezen laat doet zichzelf tekort. Lees het, en dan op de wijze die Comrie aanraadt, waarbij hij nog vermeldt: 'God Zelf zende Zijn licht bij de waarheid'.

Boekennieuws

"Vast geloven",
ds. P. van Ruitenburg;
uitg. Den Hertog,
Houten; ISBN 978 90
331 2569 0; 378 blz.;
€ 19,90.

Onze geliefde vriend en broeder, ds. P. Van Ruitenburg uit Chiliwack, heeft een vruchtbare pen. Al is hij al bijna 20 jaar aan de andere kant van de oceaan, hier in Nederland verschijnen de nodige boekjes van hem. Het zijn vaak werkjes met allerlei praktische onderwerpen. Het gaat dit keer om een dagboek, dat eerder verscheen in het Engels onder de titel "Know the Lord" (Ken de Heere). Nu verschijnt het bij Den Hertog in een Nederlandse vertaling door Pauline Neels onder de titel "Vast geloven". Het zal duidelijk zijn dat dit geen letterlijke vertaling is van de oorspronkelijke titel en nogal anders is! Toch vertrouw ik erop dat het dagboek zelf zo letterlijk mogelijk vertaald is.

De ondertitel van dit dagboek is "Dagboek bij de Bijbel". Dit is veelzeggend. Het is goed om dagelijks een dagboek te lezen. Maar het mag nooit de plaats innemen van de Heilige Schrift. Dit vinden we ook in een Woord vooraf: 'Dit dagboek is alleen bedoeld als een hulp bij het Bijbel lezen. Ik zou het jammer vinden als de Bijbel zelf dicht bleef. Is de Bijbel erg moeilijk voor je, overweeg dan om eerst de meditatie te lezen. Dat zou het Bijbel lezen kunnen vereenvoudigen. Het beste is echter om eerst de Bijbel te lezen. Vraag om licht en begrip, en kijk daarna of het dagboekstukje inderdaad verwoordt wat er is geschreven...! Ik ben het hiermee van harte eens. Bij alles wat tegenwoordig verschijnt moeten we

de vraag altijd blijven stellen: is dit naar het Woord van God?

Ik denk dat onze broeder er in geslaagd is om een aansprekend dagboek te schrijven. Als ik het opensla bij 19 april gaat het over de vrouwen bij het graf die nog steeds verbonden waren aan de Heere Jezus door de ware liefde, ondanks vele raadsels en vragen. Ds. Van Ruitenburg schrijft dan: 'Gods kinderen kunnen soms verward zijn en moeilijkheden ervaren, maar toch hebben zij de Heere Jezus lief.... Laten wij daarom maar niet te hard zijn voor Gods kinderen als ze twifelen. Het gebeurt vaak...'. De onbekeerden worden ook hartelijk opgeroepen om de Heere te zoeken. Bij elk dagboekstukje is een vraag gesteld. Dit stimuleert het denken over het geschrevene. Een dagboek van overzee dat zijn weg in Nederland wel weer zal vinden.

ds. J. B. Zippro,
Groningen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Carterton en te 's-Gravenzande,
ds. H. Hofman te Dordrecht.

BEDANKT

Voor Ede, ds. W. Visscher te Amersfoort;
voor Middelburg-Zuid,
ds. A. Schot te Nunspeet;
voor Middelburg-Centrum (zending Albanië),
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
voor Brant County (Canada),
ds. C. Vogelaar te Grand Rapids Covell
Avenue (VS).

VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM

De classis Rotterdam hoopt te vergaderen

op vrijdag 22 januari in het kerkgebouw van
de Geref. Gemeente te Rotterdam-Centrum.
Aanvang 19.30 uur.

DATA GENERALE SYNODE 2016

Nogmaals willen wij u herinneren aan de
komende Generale Synode op 14 en 15 sep-
tember 2016. Voorafgaand aan deze Synode
zal de bidstond op 13 september gehouden
worden in de kerk van de Gereformeerde
Gemeente van Barneveld-Centrum. Het
deputaatschap Vertegenwoordiging en
Voorlichting heeft ons erop gewezen dat de
vervolgzitting van de vorige Generale Syno-
de (2013) drie weken na de eerste zittings-
dagen heeft plaatsgevonden. Wij stellen
daarom voor om in diezelfde lijn te blijven en

de vervolgzittingen te doen plaatsvinden op
5 en 6 oktober 2016.

Namens de roepende kerk van
Barneveld-Centrum,
Ds. D. de Wit, preses
D.A. Veenendaal, scriba.

AANGEPASTE KERKDIENT TE OOSTERLAND

Op zaterdag 23 januari zal er een aangepaste
kerkdienst gehouden worden in de kerk van
de Geref. Gemeente te Oosterland. Ds. J.
van Belzen hoopt te spreken over: De over-
winning op Amalek, n.a.v. Exodus 17:8-16. De
dienst begint om 14.30 uur. Iedereen is harte-
lijk welkom.

50-JARIG AMBTSJUBILEUM OUDERLING J.M.A. DIEPEVEEN TE ENTER

In een bijzondere nieuwjaarsdienst, waarin ds. A.B. van der Heiden het Woord bediende uit Psalm 4:7b: 'Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE', mocht de voorzitter van onze kerkenraad, J.M.A. Diepeveen herdenken dat hij 50 jaar geleden voor het eerst in het ambt bevestigd is. Op 1 januari 1966 is hij in Hendrik-Ido-Ambacht op 25-jarige leeftijd bevestigd in het ambt van diaken. In 1980 is hij met zijn gezin verhuisd naar Enter en werd daar na enkele maanden in onze gemeente bevestigd in het ambt van ouderling. En daarin mag hij nog steeds dienen, naar de liefde van zijn hart. Na het beëindigen van de preek, richtte ds. Van der Heiden het woord tot ouderling Diepeveen. Hij gaf hem de bemoedigende woorden mee uit Matthéüs 25, waar Christus Zijn kinderen in herinnering brengt wat ze gedaan hebben: 'voor zoveel gij dit één van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan.' Persoonlijk, als vriend en namens velen die door Diepeveen geholpen zijn in moeilijke

tijden, sprak hij zijn dank uit voor de nooit aflatende hulp. De dienst werd op de gebruikelijke manier beëindigd, waarna de 2e voorzitter, ouderling Pluimers, het woord kreeg. Deze richtte zich eerst tot de gemeente in de gebruikelijke nieuwjaarstoespraak. Hij wensde de gemeente het Allerbeste. Veel heil en zegen. Vervolgens richtte hij zich tot de jubilaris. 'We zijn blij en dankbaar dat de Heere u wijsheid, verstand en kracht gaf om het werk in onze gemeente te doen. We geven de Heere de eer, maar we mogen niet negeren dat dankzij uw onvermoeibare inzet en trouwe arbeid de gemeente is geworden wat ze nu is.' Het vele werk heeft hij naar de liefde van zijn hart gedaan, maar het preeklezen wel in het bijzonder. Ook mevrouw Diepeveen werd toegesproken en hartelijk bedankt voor al de avonden die zij haar man moest afstaan aan de gemeente. Broeder Diepeveen bedankte op zijn eigen karakteristieke manier de gemeente en wees daarbij heen naar Christus. Vervolgens was er in de zalen van de kerk gelegenheid om Diepeveen en zijn vrouw te feliciteren en elkaar als gemeente onder

het genot van een kop koffie een gezegend nieuwjaar te wensen.

Namens de kerkenraad van de Geref. Gemeente te Enter, A.H. Verschoor, scriba

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2015

* Pag. 272, gemeente **MIDDELHARNIS**.

M.i.v. 26 januari a.s. is scriba: P.C. Kleppe, Zwaluwstraat 19, 3245 VM Sommelsdijk, tel. (0187) 482732. e-mail: scriba@ggmiddelharnis.nl M.i.v. genoemde datum worden de preekbeurten geregeld door: M. de Geus, Kraaijensteinsedijk 15, 3245 LR Sommelsdijk, tel. (0187) 484609, e-mail: mdgeus@filternet.nl

* Pag. 342, gemeente

ROTTERDAM-IJSELMONDE

Het adres van de scriba, C.W. den Otter, is gewijzigd in: Beverwaardseweg 267, 3077 GL Rotterdam. Scriba van de diaconie is nu: J. Twigt, Dalenoord 66, tel. (010) 4821814, 3079 ZC Rotterdam.

Berichten

THEOLOGIE STUDEREN? VOLG HBO-OPLEIDING (DEELTIJD) BIJ CGO!

Er zijn drie studievarianten:

- Algemene variant. Dit is in feite het basisprogramma, dat ook gevolgd wordt door studenten die opgeleid worden voor godsdienstleraar of voor pastoraal werker. Je volgt vakken als Oude Testament, Nieuwe Testament, Dogmatiek, Ethiek, Kerkgeschiedenis, Praktische Theologie;
- PW-programma. Dit leidt op tot pastoraal werker. Naast het basisprogramma volg je vakken als Communicatie, Diaconaat, Evangelistiek, Filosofie, Liturgiek;
- GL-programma (godsdienstleraar). Naast het basisprogramma volg je vakken als Godsdienstpedagogiek en Vakdidactiek (het pedagogisch-didactisch deel van de opleiding wordt gevolgd via Driestar *educatief*). Studenten die de opleiding voor pastoraal werker of godsdienstleraar volgen, volgen ook keuzevakken als Catechetiek, Missiologie, Pastorale psychologie of Pastoraat en ziekte. Deze studenten lopen ook stage en schrijven een scriptie.

Woon (vrijblijvend) een college op een woensdagavond in januari, februari, maart of april 2016 bij en kom naar een voorlichtingsbijeenkomst op 11 februari, 2 maart, 11 of 26 mei of 15 juni 2016. De colleges en de voorlichtingsbijeenkomsten zijn in het gebouw van Driestar *educatief* in Gouda.

Je kunt bij de CGO ook een (één- of tweejarige) cursus Grieks of Hebreeuws volgen of je inschrijven voor één van de Toerustingscursussen.

Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu/hbo-opleiding/Voorlichting2016.

JEUGDBOND – WINTERCONFERENTIE 'DOELTREFFEND'

In februari en maart organiseert de Jeugdbond weer winterconferenties voor +16 en +21 jongeren op verschillende locaties in het land. Samen willen we nadenken over het thema 'Doeltreffend; leven onder Gods leiding'. Wij streven graag naar onze eigen doelen en vergeten wat het belangrijkste

doel van ons leven is: Leven tot eer van God. Wil jij graag met leeftijdgenoten over dit thema nadenken en doorspreken? Dan ben je van harte welkom! Meld je aan via www.jbagg.nl/nieuws/winterconferenties-2016 Meer informatie vind je op de website.

GEZAMENLIJKE WEBSITE: WWW.GGVOORVLUCHTELINGEN.NL

Naar aanleiding van de vele vragen rondom het verlenen van vluchtelingen hulp heeft hebben een vijftal deputaatschappen de handen ineen geslagen om een gezamenlijk initiatief te starten. Dit heeft geresulteerd in de lancering van een online platform, te bereiken via: www.ggvoorvluchtelingen.nl. Het doel van deze website is bezinning op de hulp aan vluchtelingen vanuit de Gereformeerde Gemeenten, het verbinden van initiatieven en het adviseren van gemeenten en gemeenteleden ten aanzien van het ontvangen van mensen die op de vlucht zijn in hun gemeenten. De volgende deputaatschappen zijn bij dit initiatief betrokken:

*Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden, ondersteunt kerken in Irak, Syrië en Sicilië bij de hulpverlening aan vluchtelingen en oorlogsslachtoffers in de regio.

*Deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg, rust diakenen toe om ondersteuning te bieden aan vluchtelingen in Nederland

*Deputaatschap voor Israël, adviseert en ondersteunt bij leduuruitgaven in het Arabische taalgebied

*Deputaatschap voor Evangelisatie, adviseert en stelt materialen beschikbaar aan gemeenten voor evangelisatie onder vluchtelingen

*Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten, organiseert en coördineert acties en bezinning met en voor jongeren.

We willen u hartelijk danken voor uw betrokkenheid bij vluchtelingen en u vragen de nood van deze mensen mee te nemen in uw gebed.

J.C. Drost, algemeen secretaris
Deputaatschap Bijzondere Noden

ZANGAVONDEN

Rhenen

Psalmzangavond op zaterdag 23 januari, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Rhenen, m.m.v. de Betuwse Bovenstemgroep uit Opheusden en organist Pieter Heykoop. Opening, meditatie en sluiting door ds. F. Mulder. Collecte voor de ZGG.

Scheveningen

Zangavond op zaterdag 16 januari, aanvang: 19.30 uur, in de Oude Kerk te Scheveningen, Keizerstraat 8, m.m.v. het gemengd koor Eben-Haëzer, het oratorium Ruth, enkele solisten en instrumentalisten en muzikaal ensemble Filomusica. Spreker: ds. G.W.S. Mulder.

Tholen

Psalmzangavond met de Thoolse Bovenstemgroep op zaterdag 30 januari, aanvang: 19.30 uur, in de Rehobothkerk te Tholen, Ds. G. H. Kerstenstraat 2. Meditatie door: ds. P. D. den Haan. Orgel: Peter Wildeman. Appelloord door dhr. J. W. van Toor, voorlichter ZGG. Collecte voor de ZGG.

ORGELAVOND TE GOUDA

Orgelavond met samenzang op zaterdag 23 januari, aanvang: 20.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe OZ 2b, die verzorgd zal worden door de Rijssense organist Dick Sanderma.

JONGERENWEEKEND STICHTING WINSTUITVERLIES

Jongerenweekend van de Stichting winstuitverlies op vrijdag 29 en zaterdag 20 januari. De Stichting Winstuitverlies stelt zich tot doel om vanuit Gods Woord steun en troost te bieden bij kanker, ook voor jongeren, door het organiseren van een jongerenweekend. Plaats: Boerderij 'De Verwondering' in Goudriaan. Start: Vrijdagmiddag 17:00 uur.

Kosten (all in): geen. Info & opgave: www.winstuitverlies.nl/jongeren of telefonisch 0341-250434.

OPROEP

Ds. David Janse (1828-1902) ging van ploeg naar kansel. Enkele personen uit zijn nageslacht zijn bezig met het samenstellen van een boek over het leven en werk van deze predikant, die veel voor onze gemeenten betekend heeft. Hierin wordt onder meer zijn nagelaten correspondentie opgenomen. We beschikken vooral over veel brieven gericht aan ds. David Janse.

Graag komen wij ook in het bezit van brieven die door hem zelf geschreven zijn. Kunt u ons daarmee helpen?

We noemen *enkele* namen van gemeenten en personen met wie ds. Janse correspondeerde: Colijnsplaat (Deurwaarder), Dinteloord (Vissers), Enkhuizen (Schaafsma), Kockengen (oefenaar Poirot), Kortgene (Bouwense en Kleppe), Nieuw Beijerland (Van Lieburg), Nieuw Lekkerland (Stam), St. Annaland (Buijs), St. Philipsland (Remijn), Terneuzen (De Feijter en ds. Boone), Urk (Dekker), Wadinxveen (Hogerbrug en Kaatje Vermeulen), Zegveld (V.d. Toorn), Zierikzee (Pannekoek), Zuidwolde (Steenbergen), Zuid-Afrika (Herholst), Grand Rapids (Maas-Marinissen, Reijngoudt en Donker).

Uw reactie is van harte welkom, telefonisch (P. Janse, 0118-601776) of via e-mail (mj.v.eijzeren@gmail.com).

Kerkdiensten

ZONDAG 17 JANUARI 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Alphen a/d Rijn 16.30 uur ds. J. Driessen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 16.30 uur ds. G.J.N. Moens; Apeldoorn 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Arnhem 10.00 uur ds. B. Labee; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en 19.00 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 15.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur

ds. A. Moerkerken en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Deventer 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Dinteloord 14.30 uur ds. J. van Belzen; Dirksland 10.00 uur ds. M. Golverdingen; Doetinchem 15.00 uur ds. A. Schreuder; Ede 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 16.00 uur ds. P. Mulder; Eindhoven 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. J. van Laar; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur ds. B. van der Heiden; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. H. Paul en 15.00 uur ds. H.A. van

Zetten; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 18.00 uur ds. C. Harinck; Hilversum 15.30 uur ds. A. Verschuure; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. S.W. Janse; Hoofddorp 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Hoogeveen 15.30 uur stud. W. Mouw; Hoogvliet 10.00 en 16.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.00 uur ds. G.J. Baan; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. B. Labee; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 14.30 uur stud. M.H. Schot; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur

(H.D.) ds. C. van Ruitenburch; Kruiening 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 uur (H.D.) ds. J. van Belzen en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 uur ds. G.J.N. Moens en 16.00 uur ds. B. Labee; Lelystad 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Meeuwen 9.30 en 18.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Meliskerke 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Melissant 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. G.J. Baan; Middelhar nis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Naaldwijk 16.00 uur ds. G.J. van Aalst; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. L. Terlouw; Nieuwerkerk 16.00 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. S. Maljaars; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 uur ds. J. Schipper; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oostvoorne 18.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. L. Blok; Poederrijen 9.30 en 14.30 uur stud. J.B. Huisman; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Puttershoek 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C.J. Meeuse en 18.30 uur stud. M.H. Schot; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. H. Brons; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Zuidwijk 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Scherpenisse 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Sint Philipsland: zie Tholen; Slidrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. A. Schot; Spijkenisse 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Tholen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur (H.D.) ds. E. Bakker; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Woerden 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 (H.D.) en 18.30

uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur ds. G. Pater; Zwolle 9.30 en 19.00 uur stud. W. Mouw.

DINSDAG 19 JANUARI 2016

Ede 19.30 uur ds. W. Harinck; Kamperland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Lisse 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Naaldwijk 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 19.30 uur stud. M.H. Schot.

WOENSDAG 20 JANUARI 2016

Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Dirksland 14.30 uur (bev. dienst) ds. S. Maljaars en 19.00 uur (intr. dienst) ds. K. Boeder; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Gouda 19.30 uur (GBS-dienst) ds. A. Verschuure; Krabbendijke 19.30 uur (GBS-dienst) ds. J.M.D. de Heer; Mijdrecht 19.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Nieuwdorp 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oostvoorne 19.30 uur ds. E. Bakker; Opheusden (in Ger. Gem. in Ned.) 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Puttershoek 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; Rheden 19.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. M. Mondria; Soest 19.30 uur ds. G. Pater; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens.

DONDERDAG 21 JANUARI 2016

Bodegraven 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Brakel 19.30 uur ds. J. van Belzen; Capelle a/d IJ-

sel-Middelwating 19.45 uur ds. W. Silfhout; Dinteloord 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Goudsward 19.30 uur ds. L. Blok; Gravenzande 19.45 uur ds. A. Schot; Kampen 18.30 uur (huw. bev.) ds. J. IJsselstein; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Meeuwen 19.30 uur ds. G. Pater; Nijkerk 19.30 uur (GBS-dienst) ds. J. van Rijswijk; Oude-Tonge 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Puttershoek 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Scherpenisse 19.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Slidrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 17 JANUARI 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 18.30 uur stud. J.B. Huisman.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Centrum kennis genomen van het overlijden van

Pleun de Raaf

in de leeftijd van 81 jaar.

Van september 1970 tot en met december 1971 heeft hij de gemeente als diaken met de hem geschonken gaven, in alle getrouwheid mogen dienen.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en de verdere familie in dit grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, M. Bal, preses
W.J. Schot, scriba

Rotterdam, 3 januari 2016

Graag wil ik langs deze weg allen die ter gelegenheid van de kerstdagen, de jaarwisseling en mijn verjaardag blijk hebben gegeven van hun medeleven, hartelijk bedanken. Al dat medeleven heeft me goed gedaan. Wederkerig wil ik mijn familie en alle vrienden en bekenden van harte Gods nabijheid en zegen toewensen voor 2016.

Mw. H. Baaijens-Kersseboom
Hoofdland 431
3332 RE Zwijndrecht

Jonge vrouw **zoekt** (zelfstandige) **woonruimte in omgeving Waardenburg**. Tel. 06-30147588.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER

Wij verzorgen
alleen begravenissen

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal
T 0318 - 526641

Begravenisverzorgers
P.H. van der Leer
G. Wegenaar

E info@phvanderleer.nl
W www.phvanderleer.nl
24 uur per dag bereikbaar

Te huur in BORSSELE, gezellige vak. won 2-10 pers., in buitengebied, op loopafstand van de zee. Vrij tot wk 31. Tel. 0113-351899 / 06-27628489.

Begravenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Psalmzangavond met Thoolse bovenstem D.V. 30 januari 2016
Rehobothkerk Tholen
Meditatie: Ds. P. D. den Haan
Appelwoord: J.W. van Toor
Orgel: Peter Wildeman
Aanvang: 19.30 uur
Entree: gratis, collecte ZGG

Familie, vrienden, bekenden,

Hartelijk dank voor de ontvangen nieuwjaar wensen.
Hartelijk dank voor het meeleven tijdens mijn verblijf in het ziekenhuis en daarna.
Hartelijk dank voor het meeleven bij het overlijden en de begrafenis van mijn geliefde dochter Nellie.
De Heere zij u allen een Toevlucht en Sterkte in de toekomst.

Ds. P. Blok

Vakantie en rust in de **prachtige Eifel!**
Tel. 0049 6594 258990 en
www.huizesolagratia.nl

TE HUUR: Bent u op zoek naar een MANTELZORGWONING in Elspeet, dan zijn wij het juiste adres.
Het betreft een aanleunwoning met een eigen voordeur. Verder zijn er een slaapkamer, woonkamer, keuken, badkamer en toilet aanwezig. Eventueel is een tweede (hobby) kamer beschikbaar. Mits u een bepaalde vorm van mantelzorg nodig heeft kunt u bellen met 0577-492829.

Uitgesneden teksten div. modellen
Info: tel. 06-16870314 of mail
houtsnijderdikkenberg@kliksafe.nl

TE HUUR: zelfst. woonruimte in Woudenberg, 1-2 pers.
Tel. 06-12333588.

Krachtige oplossingen voor menselijke problemen
www.versluispsychologie.nl

OUDDORP, Goeree-Overflakkee, t.h. 6 pers. gezellig zomerhuis, v.a.g.v., dichtbij zee, met wasm. en fietsen.
Bezet van 16-7 tot 13-8.
Inlichtingen: 050-5347334.

Recreëren
op de **Veluwe**

10% vroegboekorting zomervakantie 2016, beide huizen, tot 15 jan. 2016

Riante vakantiebungalow aan de rand van Garderen, geschikt voor 2-11 pers.
NIEUW: 6-pers. vakantiehuis.

AKTIE in januari
20% KORTING
vanaf 1 week vakantie

info@recreatie-veluwe.nl
www.recreatie-veluwe.nl
06-23193025 / 0113-381203

Jong stel zoekt huurhuis in Gouda,
max. € 500 p.m. Tel.: 06-25128395.

RST
Zorgverleners

Zorgverleners

Geef jij hem de zorg die hij nodig heeft?

Wij zoeken enthousiaste en gedreven:

Wijkverpleegkundige met indicerende taken

Verpleegkundige in de wijk Verzorgende niveau 3 (IG)

Regio/plaats: Dordrecht, Ede, Elspeet, Geldermalsen, Genemuiden, Goeree - Overflakkee, Goes, Nijkerk, Nunspeet, Reimerswaal, Rijssen, Schouwen - Duiveland, Sliedrecht, Staphorst, Urk, Walcheren, Werkendam en Woerden.

Op www.rstzorg.nl vind je meer informatie over deze vacatures en kun je direct solliciteren. Voor vragen kun je bellen naar 0342-40 54 65.

Cedrah Wonen, zorg en diensten vanuit een reformatorische levensovertuiging

Van maaltijdservice tot huishoudelijke hulp

Ontdek welke diensten wij aanbieden op cedrah.nl.

Cedrah biedt wonen, zorg en diensten aan ouderen die bewust kiezen voor een organisatie met een reformatorisch identiteitsprofiel. Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Meer informatie? Bel naar 0118 67 66 00,
mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

Cedrah
Wonen - Zorg - Diensten

Bible Teacher Needed

Timothy Christian School

Chilliwack, British Columbia

Canada

Phone: 1.604.794.7114

Fax: 1.888.794.7114

Email: office@timothychristian.ca

As a School we are seeking applicants who feel the desire to pursue a Bible teaching position. Duties of this position include Middle school and Secondary Bible instruction. It is our hope and prayer that this position may attract an applicant who has a personal Spirit wrought desire to tell, explain and share the truth of God's Word, train in applicable apologetics along with instructing in the preciousness of Reformed Doctrine. It is also desirable that applicants may be able to teach other subjects at a secondary level (however this not mandatory) and be certifiable to teach in British Columbia. Membership in the Netherlands Reformed Congregations (NRC) is a prerequisite to applying.

7e BETUWSE MANNENZANG
D.V. 5 februari 2016
Niet-ritmische psalmzang
www.betuwsemannenzang.webklik.nl

Te huur: 4-pers. vakantiewoning
aan de rand van **Aagtekerke**, 2km van
Domburg, vrij uitzicht, grote tuin.
www.huisjevanhoutinaagtekerke.nl

Luxe fotokaarten
voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen vereniging
en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

Enthousiaste LEERKRACHT gevraagd!

De Rehobothschool voor speciaal basisonderwijs te Ochten is vanwege het toenemende aantal leerlingen op zoek naar een **leerkracht voor een midden- of bovenbouwgroep**.

Het betreft een fulltime vacature.

Starten is mogelijk vanaf D.V. februari/maart 2016
of vanaf de start van het nieuwe schooljaar 2016/2017.

Van de nieuwe collega verwachten wij dat hij/zij:

- christelijk onderwijs op gereformeerde grondslag geeft;
- een positieve bijdrage levert aan de sfeer van de school;
- op een constructieve wijze meedenkt in de schoolontwikkeling;
- kan omgaan met leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte (zowel op cognitief gebied als op het gebied van gedrag);
- bij voorkeur kerkelijk verbonden is aan de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland) of Hersteld Hervormde Kerk.

Bent u geïnteresseerd in deze vacature?

- een vrijblijvend bezoek aan de school is mogelijk;
- inlichtingen worden graag verstrekt door de locatiedirecteur, de heer J.A. Zwerus, tel. 0344-644601 (school) of 0344-646346 (privé);
- sollicitatiebrieven dienen vóór D.V. vrijdag 29 januari 2016 te worden gezonden aan: Rehoboth SBO, t.a.v. de heer P.J. Westerlaken, Postbus 560, 6710 BN Ede.

De Rehobothschool:

- valt onder het bestuur van de SSOGG te Ede;
- is een school voor speciaal basisonderwijs;
- is gevestigd op één locatie met de Sébaschool voor basisonderwijs en Rehobothschool voor speciaal onderwijs. Deze scholen werken nauw samen.

REIZEN naar AFRIKA in 2016
• April: 12-daagse reis naar **GAMBIA**.
Alle leeftijden.
• Juli: 10-daagse werkvakantie
(Stichting Timotheos)
en/of 13-dagen rondreizen in **MALAWI**.

Kijk voor meer informatie op
www.afrikareizen2016.nl
of bel naar 06-54205245.

HARKES Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Praktijk den Uijl

**biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a.:**

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

**Praktijk
den Uijl**

psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411

06 43 85 85 08

info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

TRAD. NIEUWJAARSCONCERT

**Bovenkerk
Kampen**

D.V.
**Zaterdag
16 januari**
19.00 uur

**Chr. mannenkoor
Salvatori &
Jong gemengd koor Laudate Deum**
Duo Friends en Janine Wilbrink (jong talent)

www.naarhetconcert.nl

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden

EXAMENCOMMISSIE

Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE

Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE

Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers

KERK & MUZIEK

Tweemaandelijks blad met muziekbijlage

BLADMUZIEK

Bundels met psalmvoorspelen en -partita's

CURSUS KERKELIJK ORGELPEL

Gericht op de praktijk in onze erediensten

ACTIVITEITEN

Excursies en workshops voor iedere orgelliefhebber

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meer informatie of bladmuziek bestellen?

www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

VAN STAVEREN

Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Te huur: **vakantiewoning**
(7 pers.+ baby) in **ZEELAND**.
Wi-Fi, afwasmachine, wasmachine,
magnetron, diepvries, kinderbed,
kinderstoel aanwezig. Ouderen
genieten bij ons van de rust en
kinderen vinden het erg leuk om het
boerderijleven mee te maken.
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Tel: 0113-302209

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

6

Dé expert van budget tot maatwerk!

Schuifdeurkast 200 x 215 x 65 cm (bxhxd).
Normaal 1100,-

Kraakprijs!

399,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

ES Vakanties

Vakanties in eigen sfeer

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?
Vanaf € 495,- all-in per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD • angst • burn-out • depressie • faalangst • fobie • gedragsproblemen • identiteitsproblemen • lichamelijke spanningsklachten • negatief zelfbeeld • onzekerheid • opvoedingsproblemen • paniek • piekeren • PDD-NOS • relatieproblemen • slaapproblemen • somberheid • spanning • stress • syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55

E info@psychbrouwer.nl

I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper

010-458 31 12

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteurs: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm. Familieberichten € 0,40 per mm. Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober); voor het buitenland: € 26,- per jaar + extra portokosten. Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over: Een 'lintje' voor ambtsdragers?

Is het wel Bijbels dat ambtsdragers (waaronder dominees) een 'lintje' krijgen? Beter gezegd, mag dit wel?

Koninklijke onderscheiding

Elk jaar, met name rond koningsdag, ontvangen diverse mensen een koninklijke onderscheiding. In de volksmond spreken we informeel van een 'lintje' en daarom van een 'lintjesregen'. Het is in ons land een symbolische erkenning voor persoonlijke, bijzondere verdiensten voor de samenleving. Letterlijk wordt er in het officiële document voor een aanvraag gesteld dat het om mensen gaat 'met bijzondere verdiensten van zeer exceptionele aard voor de samenleving'. Er moet dus sprake zijn van meer dan een langdurig dienstverband of lidmaatschap van een maatschappelijke organisatie. Je kunt er niet naar solliciteren, maar het valt je te beurt omdat ánderen zo'n onderscheiding hebben aangevraagd. Ook is er verschil in orde en graad van decoratie. Via een (vrij lange) procedure wordt vastgesteld óf en op welke wijze een voorgedragen persoon wordt gedecoreerd.

Persoonlijke vrijheid

Eigenlijk gaat er geen jaar voorbij of ook ambtsdragers - waaronder predikanten - ontvangen een dergelijke onderscheiding. Op zich is het een verblijdende zaak dat onze overheid nog altijd oog heeft voor de vele arbeid die in Gods Koninkrijk - onder andere door ambtsdragers - wordt verricht. Maar de vraagsteller vraagt zich af, of het wel passend is in het licht van de Bijbel om zo'n onderscheiding opgespeld te krijgen. Uiteraard is niemand verplicht een ridderorde te aanvaarden - hoewel dit geen klei-

nigheid is - evenals niemand recht heeft op een onderscheiding. Er kan enige spanning worden ervaren met deze bekende woorden van de Zaligmaker: *'Alzo ook jij, wanneer jij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben maar gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen'* (Lukas 17:10). Die woorden gelden natuurlijk niet alleen voor ambtsdragers, maar voor elk gemeentelid. Alles wat in maatschappelijk, politiek, militair of kerkelijk opzicht verricht mocht worden, is niet anders dan schuldige plicht. Ambtsdragers die regelmatig in zorginstellingen (verpleeghuizen!) komen en soms zeer beperkte en/of gehandicapte mensen ontmoeten, weten het wel: alles wat we hebben en kunnen, is gegeven goed. Als de Heere genade schonk, stemmen we in met Paulus' woorden 'En wat hebt jij, dat jij niet hebt ontvangen? En zo jij het ook ontvangen hebt, wat roemt jij alsof jij het niet ontvangen hadt?' (1 Korinthe 4:7b). Ook geve de Heere de doorleving van de zinsnede uit onze Heidelberger in zondag 24, dat 'onze beste werken in dit leven alle onvolkomen en met zonden bevekt zijn'. Als we op deze wijze een onderscheiding in ontvangst nemen als ambtsdrager of als niet-ambtsdrager, is er niets op tegen (ook al besef ik, dat er soms anders tegenaan gekeken wordt). Zo heeft Jozef een ring, een kostbaar kleed en een gouden keten van Faraó ontvangen (Genesis 41:42). Daniël aanvaardde een purperen kleed en gouden keten van Bésazar (Daniël 5:29). Mórdechai werd ook koninklijk onderscheiden: hij ontving een hemelsblauw en wit kleed en een grote gouden kroon en een opperkleed van fijn linnen en purper (Esther 9:15).

Koning der koningen

Het is tenslotte goed om te bedenken dat een aardse onderscheiding 'beperkt houdbaar' is. Nabestaanden van iemand die koninklijk werd onderscheiden, moeten de versierselen van een gedecoreerde altijd teruggeven. Maar de onderscheiding die 'wettig' ontvangen is uit de Middelaarsarbeid van de Wetsvolbrenger, Jezus Christus, blijft. Deze verkorenen zullen het Petrus (1 Petrus 4:11b) nazeggen: *'opdat God in alles geprezen worde door Jezus Christus, Welke toekomt de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.'*

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'.

Graag wel wat geduld, er liggen inmiddels ruim zestig (!) vragen te wachten.